

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 213

гр. Стара Загора, 09.02.2026 г.

ОКРЪЖЕН СЪД – СТАРА ЗАГОРА, ПА ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в закрито заседание на девети февруари през две хиляди двадесет и шеста година в следния състав:

Председател: Мариана М. Мавродиева

Членове: Веселина К. Мишова
Орлин Н. Летов

като разгледа докладваното от Мариана М. Мавродиева Въззивно частно гражданско дело № 20265500500052 по описа за 2026 година

Производството е образувано по частна жалба на „А.с.в.“ ЕАД, гр.С. против разпореждане № 2910 от 05.12.2025 г., постановено по ч. гр. д. № 1226/2025 г. по описа на Районен съд – Чирпан, в частта, с която е отхвърлено заявлението на частния жалбоподател срещу длъжника Ц. П. Г., гр. Ш., за заплащане на следните суми: 239.02 лв. - договорна лихва за периода от 23.06.2024 г. до 19.03.2025 г., 190.09 лв. - мораторна лихва за периода от 24.06.2024 г., както и в частта на направените разноси, както следва: 7.30 лв. за ДТ и 12.45 лв. за юрисконсултско възнаграждение, пропорционално на отхвърлената част.

Частният жалбоподател излага доводи за неправилност на разпореждането. Излага подробни съображения в жалбата си. Счита, че не са налице неравноправни клаузи, нито пречки за издаване на заповед за изпълнение, както и че неправилно съдът приел, че поръчителството следва да бъде включено при изчисление на ГПР. Изискванията за съдържанието на договора били спазени. Моли въззивният съд да отмени обжалваното разпореждане и да се произнесе по същество.

Въззивният съд, след като обсъди оплакванията в частната жалба и данните по първоинстанционното дело, намери за установено следното:

Частната жалба е допустима, тъй като е подадена от процесуално-легитимирано лице, в предвидения срок за обжалване, срещу подлежащ на инстанционен контрол съдебен акт. Внесена е дължимата по делото държавна такса. Разгледана по същество жалбата е неоснователна, поради следните съображения:

Производството по делото е образувано по заявление по чл. 410 ГПК от 21.10.2025 г., подадено от А.с.в. ЕАД, гр. С., представлявано от З.С.Б. в

качеството и на Изпълнителен директор, чрез юрисконсулт И.Н., срещу длъжника Ц. П. Г. от гр. Ш., за сумите: 1293,66 лв. - главница за периода от 23.06.2024 г. до 19.03.2025 г., 239,02 лв. - договорна лихва за периода от 23.06.2024 г. до 19.03.2025 г., 190,09 лв. - мораторна лихва за периода от 24.06.2024 г. до датата на подаване на заявлението в съда - 21.10.2025 г., ведно със законна лихва от подаване на заявлението в съда до окончателното изплащане на задължението.

В заявлението се твърди се, че на 25.03.2024 г. между „И.А.М.“ АД /Кредитодател/ и Ц. П. Г. /Кредитополучател/ бил сключен договор за потребителски кредит с № 5069750, съгласно който Кредитодателят се задължил да предостави на Кредитополучателя потребителски кредит, който Кредитополучателят се задължил при условията и сроковете на договора да усвои и върне, като заплати на Кредитодателя уговорената лихва за ползване на кредита. Между „Ф.Б.“ ЕООД и Ц. П. Г. бил сключен договор за предоставяне на гаранция, във връзка с възникналото облигационно правоотношение между кредитополучателя и кредитодателя. Поради неизпълнение на задължението си по договора за потребителски кредит от страна на Кредитополучателя, същото било изпълнено от солидарно отговорния длъжник - „Ф.Б.“ ЕООД. Заемополучателят не възстановил платената сума по договора за заем на своя поръчител, поради което за „А.с.в.“ ЕАД възникнал правен интерес от предявяване на претенциите си по съдебен ред.

Твърди се също, че на 03.04.2025 г. било подписано Приложение 1 към Договор за продажба и прехвърляне на вземания /цесия/ от 01.02.2024 г., сключен между „Ф.Б.“ ЕООД и „А.с.в.“ ЕАД, по силата на което вземането на „Ф.Б.“ ЕООД, произтичащо от договор за предоставяне на поръчителство, било прехвърлено в собственост на „А.с.в.“ ЕАД, ведно с всички привилегии и обезпечения и принадлежности, включително и всички лихви. Уведомително писмо с изх. № УПЦ-П-ФБ-ИАМ/5069750 от дата 08.04.2025 г., било изпратено с известие за доставяне от страна на „А.с.в.“ ЕАД, в качеството ѝ на пълномощник на цедента.

Заявителят претендира и направените в производството разноси в размер от които 29.29 лв. държавна такса и 50 лв. юрисконсултско възнаграждение.

За да отхвърли заявлението в обжалваната част, районният съд е направил извод за недействителност на договора за кредит, поради неправилното посочване в договора за потребителски кредит ГПР, който не отразява точно всички разходи по кредита и лишава потребителят от възможността да определи обхвата на своето задължение. Допълнително е изложил съображения, че клаузата в чл. 4 от Договора за потребителски кредит, предвиждаща задължение на потребителят в 3 дневен срок за предостави на кредитора обезпечение – поръчители и съответно - неустойка в случай на неизпълнение на същото, която се заплаща разсрочено, заедно с вноските по погасителния план е неравноправна, има санкционна функция и

се дължи независимо от вредите от неизпълнение, заради което се отклонява от обезпечителната и обезщетителна функция и противоречи на принципа на добросъвестността.

Предвид недействителността на договора според районният съд потребителят дължи връщане само на чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Затова е издал заповед за изпълнение за вземанията за главница, а за останалите суми е отхвърлил заявлението.

Въззивният съд изцяло споделя съображенията на районния съд, към които препраща на основание чл. 272 ГПК.

Съгласно разпоредбата на чл. 411, ал.2 ГПК съдът разглежда заявлението и издава заповед за изпълнение, освен когато искането не отговаря на изискванията на чл.410 и заявителят не отстрани допуснатите нередовности в 3-дневен срок; когато искането е в противоречие със закона или с добрите нрави; когато искането се основава на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител или е налице обоснована вероятност за това; когато длъжникът няма постоянен адрес или седалище на територията на Р България и когато длъжникът няма обичайно местопребиваване или място на дейност на територията на Р България.

В процесния договор за потребителски кредит е посочен ГПР 55.37 %. Правилно районният съд е приел, че този размер на ГПР не е правилно определен, тъй като не включва част от разходите за кредита, а именно възнаграждението по договора за предоставяне на поръчителство, сключен от потребителя с „Ф.Б.“ ЕООД, като задължително условие за одобряване на заявлението за отпускане на кредит и което задължение потребителят е длъжен да заплаща на всяка падежна дата на кредита, независимо от това дали погасява редовно кредита си. Макар предоставянето на възмездно поръчителство да не е поставено като задължително условие за сключване на договора за кредит съгласно чл. 4, правилно е заключението на съда, че съвкупната преценка на договорите, уговорката, че поръчителят трябва да е одобрен от кредитодателя и факта, че същите са сключени в един и същи ден, налагат обратен извод. Затова въззивният съд съдът намира, че възнаграждението за посочения от кредитора предварително одобрен поръчител следва да бъде включено в общите разходи по кредита за потребителя по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК. Съгласно посочената разпоредба в общия разход по кредита се включват всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в

резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Насочването на кредитоискателя към учредяване на лично обезпечение от благонадежден платец (дъщерно дружество на кредитора) във всички случаи на бързо кредитиране позволява на доставчика на финансовата услуга да си спести оценката на платежоспособността на клиента, като същевременно обявява цена за ползване ГПР, която не включва цената за получаване на тези специални гаранции. С това се осуетява възможността на потребителя да извърши обоснована преценка за икономическата тежест от сделката. Комбинацията от условията по изискваното лично обезпечение, които не може да не са известни на кредитора - едноличен собственик на капитала на дружеството - поръчител и гарантираното с него изпълнение по договора за кредит поражда значително фактическо оскъпяване на ползвания заем, без това оскъпяване да е надлежно обявено на потребителя в съответствие с изискванията на специалните норми, ограничаващи свободата на договаряне при потребителско кредитиране.

Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК, ГПР по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Възнаграждението по договора за предоставяне на поръчителство следва да бъде включено в ГПР по процесния договор за потребителски кредит, тъй като представлява косвен разход по кредита. В процесния случай това очевидно не е сторено, поради което не може само въз основа на представените в заповедното производство писмени доказателства да се приеме, че посочения в договора за потребителски кредит размер на ГПР е определен правилно.

Това налага извод, че договорът за потребителски кредит не отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК поради неправилното определяне по размер на посочения ГПР. Посочването на ГПР, който не отразява точно всички разходи, лишава потребителя от възможността да определи обхвата на своето задължение по същия начин, както не посочването въобще на ГПР.

От друга страна клаузата, предвидена в чл. 4 от Договора, че за обезпечаване на вземанията потребителят се задължава в срок до три дни да предостави на кредитора обезпечение - поръчители, които да отговарят на определени в договора изисквания или банкова гаранция, като е уговорено, че в случай, че кредитополучателят не предостави допълнително обезпечение дължи неустойка, която се заплаща разсрочено, заедно с всяка от погасителните вноски е неправомерна. Тази клауза предвижда, че при неизпълнение на задължение за предоставяне на поръчител или банкова гаранция като обезпечение на задълженията за главница и възнаградителна лихва, в тежест на заемополучателя се начислява неустойка, платима разсрочено, заедно с вноските по погасителния план. Уговорена по този начин неустойката обезпечава не пряко изпълнението на задълженията за връщане на главницата и заплащане на възнаградителната лихва по заема, а

изпълнението на задължението за предоставяне на обезпечение. Така уговорена неустойката се дължи независимо от своевременното изпълнение на задълженията за главница и лихва съобразно уговорения погасителен план. Съдът приема, че така уговорената неустойка по своя характер притежава санкционна функция, но не зависи от вредите от това неизпълнение, а цели да се кумулира със задължението, което се отклонява от обезпечителната и обезщетителната си функция и противоречи на принципа на добросъвестността. Уговорена по този начин неустойката задължава потребителя да заплати необосновано висока неустойка при неизпълнение (повече от половината от заетата сума), което я прави неравнопоставена по см. на чл. 143, ал. 1, т. т ЗПП, защото създава съществена и необоснована неравнопоставеност между страните относно правата и задълженията. В този смисъл клаузата не цели обезпечаване на задължението, а цели да е в ущърб на потребителя, защото въвежда още един сигурен източник на доход на икономически по-силната страна. Отделно от това, с така уговорената неустойка се цели дерогиране разпоредбите на глава 4 от ЗКП, касателно оценката на кредитоспособността на потребителя, която оценка следва да бъде извършена преди сключване на договора за потребителски кредит от страна на заемотателя, което на самостоятелно основание я прави неравнопоставена. Изискването за предоставяне на обезпечение, чрез поръчителство или банкова гаранция, съдържа множество изначално поставени ограничения и конкретно определени параметри, които - предвид характера, броя и изключително краткия срок, в който следва да се предоставят - тридневен от подписване на договора, на практика правят задължението неизпълнимо. Срокът за предоставяне на "обезпеченията" е твърде кратък и за потребителя се създава значително затруднение, както относно двете ФЛ - поръчители, тъй като същите следва да отговарят на критерии, за които информация би следвало да се събере и от допълнителни източници, така и относно банковата гаранция, но за учредяването на която се изисква набавяне на документи, одобрение и пр., т. е. действия, за които са нужни технологично време и чуждо съдействие. А по отношение на третото условие - одобрено от заемотателя дружество - поръчител, което предоставя гаранционни сделки, което с оглед установените данни за свързаност с кредитополучателя и обстоятелствата около "избора" на поръчителя в деня на сключване на договора за кредит, включване на "възнаграждението" в погасителния план по договора за кредит и събиране на сумата от заемотателя (едноличен собственик на капитала на дружеството - поръчител, което се установява от служебно изготвена справка от Търговския регистър) води до единствен извод, че с предвиждане на "избор" за сключване на възмездно поръчителство с одобрено от заемотателя дружество - поръчител, не се цели обезпечаване на договора, а оскъпяване на кредита с кумулиране на скрито възнаграждение под формата на "възнаграждение" за поръчител, свързан с кредитора. Въз основа на изложеното съдът приема, че уговореното възнаграждение за предоставеното поръчителство представлява разход по договора за кредит, който следва да бъде включен при

изчисляването на годишния процент на разходите.

С оглед на изложеното правилен е извода на районния съд за недействителност на договора за кредит по смисъла на чл. 22, във вр. с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, в който случай потребителят дължи връщане само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита - чл. 23 ЗПК.

Поради изложените съображения въззивния съд намира, че частната жалба е неоснователна. Обжалваното разпореждане, в частта, с което е отхвърлено заявлението за издаване на заповед за изпълнение за договорна и мораторна лихва и разноски, съразмерно на отхвърлената част като правилно следва да бъде потвърдено.

Водим от горните мотиви и на основание чл.278, ал.1 и 2 от ГПК, съдът

ОПРЕДЕЛИ:

ПОТВЪРЖДАВА разпореждане № 2910 от 05.12.2025 г., постановено по ч. гр. д. № 1226/2025 г. по описа на Районен съд – Чирпан, в обжалваната част.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____